

Yang ikadowa na Sorat ni Paulus adto sang Jamaa sang Banwa ng Korinto Pagpatigam makapantag sini na Sorat

Yaning ikadowa na sorat pyadaa ni Paulus adto sang jamaa sa Korinto sang panahon na yamarido yan kanilan. Kay yadungug nan na aon mga otaw na syomuud sang jamaa na yaga-into ng dili ng bunna. Yasopak silan sang pyaga-into nan aw yagalaong silan na si Paulus dili kono ng bunna na sahabat.

Yamarido da si Paulus kay pyaningugan ng mga taga Korinto yang idtong pyaga-into nilan. Agaw pyadumdum nan kanilan ansini na sorat daw ono yang batasan aw ininang nan nang idto pa yan kanilan. Sabap sang kinita aw dyungug nilan, dait gao na kyatigaman nilan na si Paulus bunna na sahabat na syogo ng Tohan untak mag-osiyat makapantag kang Isa Almasi. Yang kariko ng kasikotan na kya-agian nan sabap sang kanan gawbuk para sang Tohan, yang idto yang tanda ng pagkasahabat nan. Sang kariko ng pyagalaong ni Paulus ansini na sorat mapayag na dakowa sang pangatayan nan yang mga kalomonan sa Korinto.

Pagsalam

¹ Ako yani si Paulus na sahabat ni Isa Almasi sabap sang kahanda ng Tohan. Kami sang lomonta na si Timotiyo yagasorat kamayo na mga sakop ng Tohan ansan sang jamaa sa Korinto kipat yang kariko ng mga otaw na sakop ng Tohan sang probinsya ng Akaya. ² Pangayoon ko sang Tohan na kanatun Ama na amadawat mayo yang kadyawan aw kalinaw sikun kanan aw sikun oman kang Isa Almasi na kanatun Tagallang.

Yang Pagpanginsokor ni Paulus adto sang Tohan

³ Pojiun ta yang Tohan na Ama ni Isa Almasi na kanatun Tagallang. Maoyanun yan na Ama aw Tohan na matigam tomabang kanatun sang maskin ono na kasikotan. ⁴ Tyabangan nan kami untak mabagsug yang pangatayan nami sang maskin ono na kasikotan na yadatung kanami untak makapabagsug oman kami sang pangatayan ng kadaigan na yadatungan oman ng kasikotan. Aw yang tabang nami kanilan mag-onawa ng tabang na yadawat nami sikun sang Tohan. ⁵ Madaig yang kasikotan na kya-agian nami na mag-onawa ng kya-agian ng Almasi. Awgaid dakowa oman yang tabang aw kabagsug na yadawat nami sabap sang Almasi. ⁶ Na, kong yaka-agi kami ng kasikotan, yamaitabo yani para sang kamayo kalowasan aw untak pabagsugun yang pangatayan mayo. Aw kong kyatabangan kami sang mga kasikotan, yamaitabo yani sang pagpabagsug kamayo untak makasabar oman kamo sang mga kasikotan

na mag-onawa kanami. ⁷ Agaw dakowa yang pagsarig nami kamayo kay kyangatigaman nami na kya-agian da mayo yang mga kasikotan na mag-onawa kanami. Aw sabap sinyan apabagsugun oman ng Tohan yang pangatayan mayo na mag-onawa ng ininang nan kanami.

⁸ Mga kalomonan ko, karim nami na katigaman mayo na madaig yang kasikotan na kya-agian nami adto sang probinsya ng Asiya. Bali na kairap ng kya-agian nami na alos di da nami kasabaran. Aw wa da kami pagadumdum na amabowi pa. ⁹ Agaw, pagtoo nami na dyomatung da yang wakto ng kanami pagkamatay. Awgaid yamaitabo inyan untak di kami somarig sang kanami ginawa kondi yang Tohan na yan yang makabowi oman ng mga patay. ¹⁰ Lyowas nan kami sikun sidtong kya-agian nami na idto da gao yang akamatay nami. Aw alowasun oman nan kami sikun sang maskin ono na amaitabo kanami. Agaw yang Tohan da yang syarigan nami na abay nan kami lowasun sikun sang kariko ng mga kasikotan. ¹¹ Aw kamo oman yang makatabang kanami pina-agi sang pagpangayo-ngayo mayo para kanami. Kay kong madaig ansan kamayo yang magadowaa para kanami, atagan da kami ng Tohan ng kadyawan. Aw ansinyan madaig oman yang amanginsokor sang Tohan sabap sang tabang nan kanami.

Yang Pagparin ng Plano ni Paulus

¹² Yani yang ikapasibantog nami na madyaw yang kanami batasan sang kariko ng mga otaw aw labi da kamayo. Sotti yang pangatayan nami

aw madyaw yang kanami niat sang kariko ng ininang nami kay syomarig kami sang tabang ng Tohan aw dili sang katigam ng manosiya. ¹³⁻¹⁴ Na, sang kariko ng syorat nami kamayo way tinago na mana kondi yang kariko mabasa aw masabot mayo. Yamatigam kami na di pa abay mayo masabot daw ono yang pyagadumdum aw ininang nami. Awgaid syomarig ako na madatung yang allaw na amasabot da mayo kami ng madyaw kay untak sang allaw ng pagbarik ni Tagallang Isa ikapasibantog mayo kami mag-onawa ng pagpasibantog nami kamayo.

¹⁵ Na, sabap ng syomarig ako na makasabot kamo kanak, yagadumdum ako singaon na abisitaun ta kamo ng makadowa untak madoble yang kadyawan na amadawat mayo. ¹⁶ Kay yang plano ko na amapit ako ansan kamayo sang pagpaduug ko sa Makidoniya aw amapit oman ako ansan kamayo sang kanak pagbarik untak katabangan mayo ako sang pagkadto ko sa Yahodiya. ¹⁷ Na adon, kay wa akadayon yani na plano ko, yagadumdum ba kamo na madari maparin yang dumduman ko? Basin yagalaong kamo na mag-onawa oman ako sang kadaigan na mga otaw adi sang donya na yagalaong ng “Uu,” awgaid yang karim ipasabot kadi na “Dili.” ¹⁸ Awgaid sang kabunnaan, di ako ng mayninyan. Kay mag-onawa ng pyaglaongan ng Tohan na kasarigan, kasarigan oman yang pyaglaongan ko kamayo. ¹⁹ Kay si Isa Almasi na Anak ng Tohan na pyapayapat nami ni Silas aw si Timotiyo ansan kamayo, di amaparin yang dumduman nan, awgaid aag bunna aw

kasarigan yang kariko ng pyaglaongan nan. Aw yani si Isa Almasi yang tanda na kasarigan yang pyaglaongan ng Tohan. ²⁰ Kay sabap sang Almasi yatoman yang kariko ng pyasad ng Tohan. Agaw, sabap kanan makapaglaong kita ng “Amin” adto sang Tohan. Aw sabap sinyan amabantog yan. ²¹ Na, yang Tohan mismo yang yatabang kanatun-mayo untak mabagsug yang kanatun pagkasambok sang Almasi. Pinili nan kita-kamo untak magpangagad kanan. ²² Yatagan nan kita ng kanan Nyawa, yani yang tanda na kita mga sakop da nan. Aw sabap ng idi da sang kanatun pangatayan yang Nyawa ng Tohan makasigoro kita na amadawat natun yang kariko ng pyagakahanda nan kanatun.

²³ Adon, yang Tohan yamatigam daw ono yang ini sang pangatayan ko aw yan yang saksi na bunna yang pyaglaongan ko kamayo. Wa ako pagabarik ansan kamayo sa Korinto kay di ko karim na akadamanan ta kamo. ²⁴ Na, waa sang dumduman nami na mamugus kamayo daw ono yang dait mayo pangintowan kay mabagsug da yang pagpangintoo mayo. Yang karim gaid nami na atabangan kamo nami untak kadogangan pa yang kasowat mayo.

2

¹ Agaw sagaw yagadumdum ako singaon na di pa ako magabarik ansan kamayo kay di ko karim na apasakitan ta kamo oman. ² Kay kong apasakitan ko yang ginawa mayo, sino pa yang makapasowat kanak? Waa da may lain, kamo gaid. ³ Agaw yagasorat mona ako

kamayo singaon kay untak sang pagkadto ko kamayo, di mayo ako atagan ng karidowan kondi makapasawat gao kamo kanak. Kay kyatigaman ko na kong amasawat ako, amasawat oman yang kariko mayo. ⁴ Singaong pagsorat ko kamayo, mabugat yang ginawa ko aw yagatiyao ako sabap sang bali na karido ko. Awgaid wa ako pagasorat kamayo untak pasakitan yang ginawa mayo kondi untak katigaman mayo na dakowa yang looy ko kamayo.

Dait mayo Amponon yang Yakadosa

⁵ Na adon, yang idtong otaw na yaga-atag kamayo ng karidowan sabap ng yakadosa yan, dili ako yang pyakaridowan nan kondi kamo. Na, basin dili ng kariko mayo untak di kasobraan yang pyaglaongan ko. ⁶ Awgaid ipaglaong da ko kamayo na tama da yang pagdisiplina mayo kanan. ⁷ Madyaw kong amponon da mayo yan aw pabagsugun oman mayo yang pangatayan nan untak di oman kasobraan yang karido aw kabugat ng ginawa nan. ⁸ Sabap sinyan pangayoon ko kamayo na ipakita mayo kanan na dakowa oman yang looy mayo kanan. ⁹ Na, yang katoyowan ko sidtong ona na sorat ko na tanawon ko daw pyangagadan ba mayo yang kariko ng pyaga-indo ko kamayo. ¹⁰ Adon, kong amponon mayo yang yakadosa, amponon ko oman yan. Aw kong yampon da ko yan na otaw maskin wa yan pakadosa kanak, yampon da ko yan sa adapan ng Almasi kay yani para sang kamayo kadyawan. ¹¹ Na, yani yang dait natun inangun untak di kita matalo ng Saytan

kay kyatigaman natun daw ono yang pama-agi aw katoyowan nan.

Yang Karido ni Paulus adto sang Banwa ng Trowas

¹² Adon, pagkadto ko sang longsod ng Trowas untak magpayapat ng Madyaw na Gogodanun makapantag sang Almasi, kinita ko na pyaga-andam dadaan ng Tagallang yang mga otaw sang pagpaningug kanak. ¹³ Awgaid yamarido oman yang ginawa ko kay wa ko akitaan ansan yang kanatun lomon na si Titos. Agaw yagasabi da ako sang mga kalomonan ansidto aw yamanaos ako adto sa Makidoniya.

Yang Kadaogan sabap kang Isa Almasi

¹⁴ Awgaid sokor sang Tohan kay sabap sang pagkasambok nami sang Almasi pyaga-agad nan kami sang parada ng kanan kadaogan. Aw sabap kanami amapayapat yang Madyaw na Gogodanun makapantag kanan adto sang kariko ng mga banwa na mag-onawa ng paballo na amakarimpud sang tibok donya. ¹⁵ Agaw kami, sabap sang pagpayapat nami makapantag sang Almasi main kami ng paballo na amakasowat sang Tohan. Aw yang pyapayapat nami yakarimpud adto sang kariko ng mga otaw na yamallowas kipat yang yagapaduug sang narka. ¹⁶ Sang mga otaw na yamallowas kay tyarima nilan yang pyapayapat nami, mag-onawa yan ng paballo na maka-atag kanilan ng kinabowi. Awgaid sang mga otaw na yagapaduug sang narka kay wa nilan atarimaa yang pyagadungug nilan, mag-onawa yan ng bao ng patay na makadaa

kanilan sang kasiksaan. Na, yang pagpayapat ng Madyaw na Gogodanun barapantag na gawbuk aw di yan ma-inang sang kanang otaw gaid na kagaga. ¹⁷ Awgaid ma-inang nami yani kay syogo kami ng Tohan. Aw yagapayapat kami ng pyaglaongan ng Tohan sikun sang mapoti nami na pangatayan sa adapan ng Tohan aw sabap sang kapatot na yatag kanami ng Almasi. Agaw, dili kami ng mag-onawa sang kadaigan na yagapayapat untak gaid makasapi.

3

Yang Bago na Pyagapasadan Labaw sang Hokoman ni Nabi Mosa

¹ Na, basin yagadumdum kamo na byantog da oman nami yang sarili nami. Awgaid wa kami paga-inang ng maynan. Dili kami ng mag-onawa sang kadaigan na yagakinaanglan ng sorat sang pagpatigam kamayo na bunna silan na magiindoway. Di oman kami kinaanglan mangayo ng sorat sikun kamayo kong makadto kami sang lain na banwa. ² Wa kami pagakinaanglan sinyan kay kamo mismo yang mag-onawa sang sorat nami na yagakita ng kanami gawbuk ansan kamayo. Kay yang pagparin ng batasan mayo mag-onawa sang sorat na makita aw mabasa ng kariko ng mga otaw. ³ Bunna na makita sang kinabowi mayo na kamo yang mag-onawa sang sorat ng Almasi na pyasorat nan kanami. Aw yang pyagagamit sang pagsorat dili ng tinta kondi yang Nyawa ng bowi na Tohan. Aw yang pyagasoratan dili ng malapad na bato

na syoratan ng Hokoman ni Nabi Mosa kondi yang pangatayan ng manosiya.*

⁴ Na, yang ebidensya ng kapatot nami yang yamasorat ng Tohan sang pangatayan mayo. Aw yani oman yang maka-atag kanami ng kasig-orowan na yang kapatot nami yagasikun sang Tohan sabap sang Almasi. ⁵ Kay kong kami gaid, way kagaga nami pag-inang sini na gawbuk. Awgaid tyabangan kami ng Tohan. ⁶ Kay yan yang yaga-atag kanami ng kagaga untak mapayapat nami yang bago na pyagapasadan na yani yang bago na pama-agi na ininang nan untak makadood kanan yang manosiya. Sang bago na pyagapasadan, yang yatag ng Tohan sang manosiya dili ng Hokoman na yakasorat kondi yang kanan Nyawa. Kay kong pyangagadan natun yang Hokoman, magapakawat kita sang Tohan sampay na maynang amatay da kita. Awgaid kong pyangagadan natun yang Nyawa ng Tohan, amakun natun yang kinabowi.

⁷ Na adon, dumdumun natun yang pag-atag ng Tohan sang Hokoman. Sidtong wakto na pagdawat ni Nabi Mosa ng malapad na bato na syoratan ng kasogowan ng Tohan, yakasilaw yang kanan parangay kay kya-allagan ng sigay na tanda ng kabarakat ng Tohan. Aw maskin yag-anam-anam kawaa yang kasiga sang parangay ni Nabi Mosa, wa pakatanaw kanan

* **3:3** 3:3 Makapantag sang pagsorat ng mga kasogowan ng Tohan sang bato tanawa sa Kitab Tawrat, Pagpanaw 24:12. Makapantag sang pagsorat ng Tohan sang pangatayan ng manosiya tanawa sa Kitab Tawrat, Nabi Irimiyas 31:33.

yang mga bangsa Israil.† Na, kong yang pag-atag ng Hokoman na yagadaa ng manosiya sang kasiksaan, yagadan ng kabarakat ng Tohan, ⁸ labaw pa sinyan yang kabarakat na pyakita ng Tohan sang pag-atag nan ng kanan Nyawa sang bago na pyagapasadan. ⁹ Kay kong yagadan ng kabarakat ng Tohan yang pag-atag ng Hokoman na sabap sinyan hokomon yang manosiya na asiksaun, labaw pa sinyan yang kabarakat ng Tohan na makita sang bago na pyagapasadan kay sabap sinyan atarimaun ng Tohan yang manosiya na matorid. ¹⁰ Agaw sang kabunnaan, yang kabantog ng ona na pyagapasadan na mag-onawa ng Hokoman baliwaa gaid kong itandi natun sang bali na kabantog ng bago na pyagapasadan. ¹¹ Aw kong aon kabantog ng ona na pama-agi maskin yalabay gaid inyan, labi da yang kabantog ng bago na pama-agi na amabilin taman sa taman.

¹² Agaw adon, sabap ng makasigoro kami na labi da yang kadyawan sining bago na pama-agi, wa kami akalluk magpayapat ng Madyaw na Gogodanun makapantag sang Almasi. ¹³ Dili kami ng mag-onawa ni Nabi Mosa na tyabonan nan yang kanan parangay untak di makita ng mga bangsa Israil na yag-anam-anam kawaa yang kasiga sang parangay nan.‡ ¹⁴ Na, sidto na wakto wa silan pakasabot sini na yamaitabo. Aw maskin adon, kong batyaun nilan yang yakasorat sang Kitab Tawrat, maynang kyatabonan oman

† 3:7 3:7 Yang makapantag sang masilaw na parangay ni Nabi Mosa mabaty sa Kitab Tawrat, Pagpanaw 34:29-35. ‡ 3:13 3:13 Tanawa sa Kitab Tawrat, Pagpanaw 34:33.

yang kanilan dumduman. Aw di amakamang yang tabon yatabiya kong mangintoo silan sang Almasi. ¹⁵ Agaw sampay adon, kada wakto na batyaun nilan yang syorat sang Hokoman ni Nabi Mosa, di silan makasabot kay may-nang kyatabonan pa yang kanilan dumduman. ¹⁶ Awgaid sino-sino yang amangagad kang Tagallang Isa, na, makasabot da yan kay amakamang da yang tabon sikun sang kanan dumduman. ¹⁷ Adon yang Tagallang, iyan kanan yang Nyawa ng Tohan. Aw sino-sino yang yatagan ng Nyawa ng Tagallang, waa day kapatot kanan yang Hokoman. ¹⁸ Na adon, kita na yagapangintoo sang Almasi, waa day tabon sang kanatun parangay. Agaw, mag-onawa ng espiyo mapakita natun yang kasiga aw kabantog ng Tagallang. Aw abay pa magkadakowa yani na kasiga sarta abay pa kita parinun sabap sang kanan Nyawa sampay na amakaon da kita kanan.

4

Barapantag yang Pagpayapat makapantag sang Almasi

¹ Na, sabap sang looy ng Tohan yatagan nan kami sini na gawbuk ng pagpayapat makapantag sang bago na pama-agi na pyasad ng Tohan. Agaw di kami kawaan ng kabagsug. ² Way labot nami sang makamomowa na mga inang na ini-nang ng mga otaw sa tago. Di kami maglimbong aw di oman kami magparin ng pyaglaongan ng Tohan. Awgaid mapayag yang pagpatigam nami sang kabunnaan untak way ikasaway kanami

sang kariko ng mga otaw. Aw yamatigam oman yang Tohan sang pyaga-indo nami. ³ Awgaid kong aon mga otaw na di makasabot sang Madyaw na Gogodanun na pyapayapat nami, na, silan yang mga otaw na yagapaduug sang narka. ⁴ Di silan amangintoo kay tyabonan yang kanilan dumduman ng Saytan na pyangagadan ng mga otaw adi sining donya. Byota nan silan untak di nilan makita yang kapawa ng Madyaw na Gogodanun na ansan makita yang kabarakat ng Almasi, aw iyan kanan makita yang kabarakat ng Tohan.

⁵ Na, yang pyapayapat nami dili ng makapantag sang sarili nami kondi si Isa Almasi na Dato na Labi na Mabarakat. Aw kami magonawa ng sogowanun mayo sabap sang pagpangagad nami kang Isa. ⁶ Kay yang Tohan na yagalaong, “Ama-aon yang kapawa sikun sang kadugguman,”* yan oman yang yaga-atag ng kapawa sang kanatun dumduman untak natun katigaman daw ono yang kabarakat ng Tohan na pyakita nan pina-agi sang Almasi.

⁷ Na adon kami, mag-onawa kami ng koon na way bili na lyasakan ng bali na kakawasaan. Kay maskin manosiya gaid kami na way kagaga, syarigan kami ng Tohan ng Madyaw na Gogodanun na labi na barapantag. Ininang nan yani untak katigaman ng kariko ng mga otaw na yang kabarakat na way kapag-onawa na makita sang kanami gawbuk yagasikun sang Tohan aw dili sikun kanami. ⁸ Madaig yang kasikotan

* 4:6 4:6 Tanawa sa Kitab Tawrat, Tagna Donya 1:3.

na yadatung kanami, awgaid wa kami akatalo. Aon wakto na yamaribog kami daw ono yang dait nami inangun, awgaid wa kami akawaai ng pagsarig. ⁹ Yabay kami pasikotan, awgaid wa kami apabayai ng Tohan. Aon wakto na apit wa da kami pakabangon, awgaid wa kami akamatay. ¹⁰ Abir wain kami makadto, abay kami masaid sang kamatayun na mag-onawa ng kya-agian ni Isa. Awgaid tyabangan kami ng Tohan untak sang kinabowi nami makita oman yang kinabowi na yagasikun kang Isa Almasi. ¹¹ Kay sarta adi pa kami sang donya, aon mga otaw na marim magpatay kanami sabap sang pagpangagad nami kang Isa. Maynan yang kyatamanan nami untak sang kanami badan na amatay makita oman yang kinabowi na yagasikun kang Isa Almasi. ¹² Agaw sagaw, abay kami masaid sang kamatayun, awgaid yani para sang kamayo kadyawan kay atagan kamo ng kinabowi na way kataposan.

¹³ Na, aon yakasorat sang Kitab na yagalaong, “Yagapangintoo ako sang Tohan, agaw yagapayapat ako ng makapantag kanan.”[†] Na, mag-onawa san yang kanami ininang kay sabap sang kanami pagpangintoo sang Tohan yagapayapat kami ng pyaglaongan nan. ¹⁴ Kay kyatigaman nami na yang Tohan na yagabowi oman kang Tagallang Isa, magabowi oman kanami sabap sang pagkasambok nami kang Isa aw adaun nan kami upud kamayo adto sa adapan nan. ¹⁵ Pyagasabaran nami yang kariko ng kasikotan

[†] 4:13 4:13 Tanawa sa Kitab Jabor 116:10.

kay yani para sang kamayo kadyawan aw untak madaig pa yang amakadawat ng looy ng Tohan. Kay kong maynan, madaig oman yang amangin-sokor aw magapoji kanan.

¹⁶ Agaw, sabap sinyan di kami kawaan ng kabagsug sang paggawbuk nami para sang Tohan. Maskin bunna na yang kanami badan magakaomay, yang kanami pagpangintoo aw yang kinabowi na yagasikun sang Nyawa ng Tohan magakabagsug pa ng oman allaw. ¹⁷ Yang mga kasikotan na kya-agian nami adi sang donya malabay gaid aw dili oman ng mabugat kong itandi nami sang baras na amadawat nami. Kay yang amadawat nami yang kadyawan adto sa sorga na way kapag-onawa aw di amawaa taman sa taman. ¹⁸ Agaw, sang kanami dumduman di nami palabiun yang makita adi sang donya kondi yang di natun makita. Kay yang maskin ono na makita malabay gaid, awgaid yang maskin ono na di natun makita, idto yang magapabilin sampay sang way kataposan.

5

Yang Bago na Badan

¹ Na adon, yani na kanatun badan adon maynang baay na pyaga-uyaan ta adi sining donya. Aw maskin amaguba da yani kong amatay da kita, kyangatigaman natun na atagan kita ng Tohan ng bago na badan na akapag-uyaan natun adto sa sorga. Yani na badan wa inanga ng manosiya kondi yang Tohan, aw di oman yani amatay taman sa taman. ² Awgaid sarta adi pa kita sining

donya, kya-irapan kita aw dakowa yang karim ta na ma-akun natun yang bago na badan na mapakay mag-uya adto sa sorga. ³ Idto yang karim natun kay untak sang pagkamatay natun, yang nyawa ta di amasiling ng otaw na lobas. ⁴ Agaw, sarta adi pa kita paga-uya sang kanatun badan, kya-irapan kita aw madaig yang kanatun kyaridowan. Na, di natun karim na amatay da kita untak malobas natun yani na kanatun badan. Awgaid karim natun na amasoog natun yang bago na badan na mapakay mag-uya adto sa sorga untak yang kanatun badan na amatay apolian da ng bago na badan na di da amatay. ⁵ Na, yang Tohan mismo yaga-andam kanatun sang pagdawat sini na bago na badan. Kay yatag da nan kanatun yang kanan Nyawa untak makasigoro kita na inangun ng Tohan yang kariko ng pyasad nan.

⁶ Agaw, di kita kawaan ng kabagsug ng pangatayan maskin kyatigaman natun na sarta adi pa kita paga-uya sang kanatun badan, di pa kita adto sang pyaga-uyaan ng Tagallang. ⁷ Kay sarta adi pa kita sang donya, pyangagadan natun yang Tagallang sabap sang pagsarig natun kanan maskin di pa natun yan makita. ⁸ Bunna na wa kita akawaai ng kabagsug maskin kallini da gao natun panawan yani na badan aw mag-uya adto sa sorga upud sang Tagallang. ⁹ Awgaid adon, daw adi pa kita sang donya atawa adto da sang ahirat, yamaningkamot kita mag-inang ng maskin ono na amakasowat kanan. ¹⁰ Kay kyatigaman natun na madatung yang allaw na yang kariko natun kinaanglan mangadap sang

Almasi untak hokoman nan kita aw atagan nan kita ng dait sang kada isa kanatun sobay sang ya-inang ta adi sang donya, daw madyaw atawa maat.*

Yang Pagpakadyaw ng Relasyon ng Manosiya adto sang Tohan

¹¹ Agaw, sabap ng kyatigaman nami na ki-naanglan kami manobag sang Tagallang, pyan-ingkamotan nami na amangagad yang mga otaw sang pyaga-indo nami. Yamatigam yang Tohan na madyaw yang kanami katoyowan kay kyatigaman nan yang maskin ono na iyan sang dumduman aw pangatayan nami. Aw karim ko gao na kyatigaman oman mayo inyan. ¹² Na, ayaw kamo pagdumdum na maynini yang pyagalaong nami untak bantogon da oman yang sarili nami. Dili! Yagalaong gaid kami sini untak aon ikapasibantog mayo kanami aw aon ikatobag mayo sang mga otaw na yang pyagapangambog nilan yang makita gaid ng mata aw dili ng iyan sang pangatayan. ¹³ Kong aon mga otaw na yagadumdum na mag-onawa kami ng sanga, di bali basta mapoji gaid yang Tohan. Awgaid kong matorid yang dumduman nami, na, yani para sang kamayo kadyawan. ¹⁴ Yang looy ng Almasi kanatun yang pyagasabapan ng kariko ng ininang nami. Kyatigaman nami na kong sangka otaw yang yamatay poli sang kariko ng mga otaw, mana nan na yamatay oman yang kariko nilan. ¹⁵ Na, yagapakamatay yang Almasi

* **5:10** 5:10 Yang makapantag sang *paghokom* sang ininang ng mga yagapangintoo mabatya sa Kitab Injil, 1 Korinto 3:12-15.

para sang kariko natun-mayo untak kita na bowi adon, di da ng kallini natun yang apangagadan ta kondi yang karim ng Almasi kay yamatay yan aw yabowi oman sabap kanatun.

¹⁶ Agaw adon, yaparin da yang pagtanaw nami sang mga otaw aw di da parias sang kya-anadan na dumduman ng manosiya. Mag-onawa sinyan yang pagtanaw nami sang Almasi singaon, awgaid adon yaparin da yang dumduman nami makapantag kanan. ¹⁷ Agaw, sino-sino yang yagakasambok sang Almasi, yamabago da yan na maynang bago yan na byaoy ng Tohan. Yang dadaan na kinaiya nan pyolian da ng bago aw madyaw na kinaiya. ¹⁸ Na, yang kariko nini ininang ng Tohan kay pya-ori da nan yang madyaw na relasyon natun adto kanan sabap sang Almasi. Aw kami yang yatagan nan ng gawbuk ng pagpayapat makapantag sinyan. ¹⁹ Kay yani yang pyapayapat nami na sabap sang Almasi pya-ori da ng Tohan yang madyaw na relasyon ng mga manosiya adto kanan aw di da nan adumdumun yang mga dosa nilan. Aw syarig nan kanami yani na kabunnaan untak ipayapat nami adto sang mga otaw.

²⁰ Agaw, mga sinogo kami ng Almasi. Aw sang pagpayapat nami maynang yang Tohan da mismo yang yagalaong kamayo. Agaw, sabap sang kapatot ng Almasi angyoon nami kamayo na magabarik da kamo adto sang Tohan. ²¹ Yang Almasi way dosa, awgaid pyapusan kanan ng Tohan yang kanatun mga dosa kay untak sabap sang pagkasambok natun sang Almasi atari-maun kita ng Tohan na matorid.

6

¹ Na, sabap ng yagagawbuk kami para sang Tohan, angyoon nami kamayo na di mayo sapadan yang looy aw tabang ng Tohan na yadawat mayo.

² Kay yakasorat sang Kitab na yagalaong yang Tohan,

“Sang wakto na pyagakahanda ko na ipakita ko kammo yang kanak kadyawan, tyarima ta kaw.

Sang wakto ng paglowas ko kammo, tyabangan ta kaw.”*

Agaw, paningug kamo kay adon yang wakto na ipakita kamayo ng Tohan yang kadyawan nan. Adon yang wakto ng paglowas nan kamayo.

Yang Pagsabar ni Paulus sang Kasikotan

³ Na, sang kanami paggawbuk para sang Tagallang di nami karim na aon ikasaway kanami. Agaw, wa kami paga-inang ng maskin ono na makababag sang mga otaw sang pagpangagad nilan sang Tagallang. ⁴ Sang kariko ng ininang nami pyakita nami na kami mga sogowanun ng Tohan. Maskin yagakatuna-tuna yang kasikotan na kya-agian nami, pyagasabaran nami yang kariko. ⁵ Pyabadasan kami aw piniriso aw pyasakitan kami ng madaig na mga otaw. Aon wakto na sobra yang kanami paggawbuk, way katoog nami aw way oman pagkan. ⁶ Pyakita oman nami na bunna kami na mga sogowanun ng Tohan sabap sang madyaw aw matorid na batasan. Sotti yang kanami pangatayan, aon

* 6:2 6:2 Yani na ayatan yakasorat sa Kitab Tawrat, Nabi Isayas 49:8.

kanami katigam aw pagsabot sang kabunnaan ng Tohan, masabar kami aw madyaw kami sang kapag-onawa nami. Idi sang kanami pangatayan yang Nyawa ng Tohan aw iklas yang looy nami sang kadaigan. ⁷ Pyapayapat nami yang bunna na indowan aw yang ininang nami yagadan ng kabarakat ng Tohan. Yang matorid na inang nami mag-onawa ng armas ng sondao na panlaban aw pangsaanig sang sarili. ⁸ Sang kanami paggawbuk para sang Tagallang aon wakto na abantogon kami ng mga otaw aw aon oman wakto na apakamomowaan kami. Aon yagalaong ng madyaw makapantag kanami, aw aon oman yagalaong ng maat. Aon yagalaong na mga limbongon kami, awgaid aag bunna yang pyaglaongan nami. ⁹ Sang pagtanaw ng kadaigan dili kami ng ilado, awgaid sang kabunnaan, yakilaa kami ng kariko. Maskin ugun-ugun kami masaid sang kamatayun, bowi pa kami. Pyabadasan kami, awgaid wa kami akamatay. ¹⁰ Maskin dakowa yang karido nami, yamasowat oman kami. Miskinan kami, awgaid madaig yang yatagan ng kadyawan sabap kanami. Maskin way kakawasaan nami adi sang donya, tagtomon kami ng kariko ng mga butang.

¹¹ Mga kalomonan ko ansan sa Korinto, pyagalaong da ta kamo ng kariko ng idi sang pangatayan ko kay dakowa yang looy ko kamayo. ¹² Way kolang ng looy ko kamayo, awgaid kamo, kolang yang looy mayo kanak. ¹³ Yani na pyaglaongan ko kamayo mag-onawa ng pyaglaongan ng ama adto sang mga anak nan. Agaw, pakadakowaa oman mayo ako sang

pangatayan mayo mag-onawa ng ininang ko kamayo.

Dait Magpakawat sang maskin ono na Maat

¹⁴ Na adon, ayaw kamo papagsambok ng dum-duman sang mga wa apangintoo sang Almasi. Kay di oman mapakay na magakasambok yang madyaw aw yang maat atawa yang kapawa aw yang kadugguman. ¹⁵ Yang Almasi aw yang Saytan, di mapakay na magaka-oyon silan.

Agaw, yang yagapangintoo aw yang wa apangintoo, di oman mapakay na magaka-oyon silan.

¹⁶ Yang Baay ng Tohan di mapakay inangun ng pagsasambayanan ng mga barhala. Na adon, kita-kamo na yagapangintoo sang Almasi mag-onawa ng baay na pyaga-uyaan ng bowi na Tohan. Kay aon yakasorat na yagalaong yang Tohan,

“Maga-uya ako ansan kanilan aw ma-upud ako kanilan.

Ako da yang Tohan na apangagadan nilan aw silan yang mga otaw ko.”[†]

¹⁷ Aw yagalaong oman yang Tohan,

“Panawi mayo yang mga otaw na wa apangagad kanak aw pagpakawat kamo kanilan.

Ayaw kamo pag-agad sang inang na haram.

Kong maynan, atarimaun ta kamo.”[‡]

¹⁸ “Ako yang ma-inang ng Ama mayo

[†] **6:16** 6:16 Yani na ayatan yakasorat sa Kitab Tawrat, Pangibada 26:12 aw sa Kitab Tawrat, Nabi Isikiyal 37:27. [‡] **6:17** 6:17 Yani yang yakasorat sa Kitab Tawrat, Nabi Isayas 52:11.

aw kamo oman ma-inang ng mga anak ko.”§
Na, idto yang pyaglaongan ng Tohan na Labi na
Mabarakat.

7

¹ Idto sagaw, mga kalomonan ko, sabap sini na mga pasad ng Tohan kanatun, dait na biyaan da natun yang maskin ono na amakabatar sang kanatun pangatayan. Aw sabap sang alluk ta sang Tohan dait na paningkamotan natun na ma-inang kita ng sotti sa adapan nan.

Yang Kasowat ni Paulus

² Adon, pangayoon ko oman kamayo na pakadakowaun mayo kami sang pangatayan mayo. Way ininang nami na maat sang maskin sino kamayo. Way sino-sino na dyaa nami sang kadosaan aw way sino-sino oman na ilimbongan nami. ³ Wa ako pagalaong sini untak hokoman ta kamo. Kay mag-onawa ng pyagalaong da ko, dakowa kamo sang pangatayan nami aw maskin bowi pa atawa patay da, mag-agad-agad kita-kamo. ⁴ Dakowa yang pagsarig ko kamayo aw pyasibantog ta kamo. Maskin madaig yang kanami kasikotan, mabagsug oman yang pangatayan ko aw bali na kasowat ko sabap kamayo.

⁵ Kay singaong pagdatung nami sa Maki-doniya, way kanami pagpatana. Maskin wain na banwa na kyadtonan nami, pyasikotan kami. Madaig yang mga kalaban na yasopak kanami aw yamalluk kami. ⁶ Awgaid yang Tohan na matigam magpabagsug sang pangatayan ng mga

§ 6:18 6:18 Yani na ayatan yakasorat sa Kitab Tawrat, 1 Samuel 7:14.

otaw na yamarido, pyabagsug nan yang pangatayan nami sabap sang pagdatung ni Titos. ⁷ Yagakabagsug yang pangatayan nami dili gaid ng sabap sang pagkita nami kanan, awgaid sabap oman sang pagdungug nami na pyabagsug mayo yang pangatayan nan. Gyogod nan kanami na bali na kamingaw mayo kanak aw yamarido kamo sabap sang yamaitabo, aw dakowa da yang kallini mayo domapig kanak. Sang pagdungug ko sinyan, bali na kasawat ko.

⁸ Na, maskin yatagan ta kamo ng karidowan sabap sidtong sorat ko kamayo,* wa ako pagabasul na syorat ko inyan. Sang pirmiro, yagabasul ako kay kyatigaman ko na syakitan kamo maskin madari gaid. ⁹ Awgaid adon yamasawat ako, dili sabap ng pyakaridowan ta kamo awgaid sabap ng yang karidowan mayo yagadaa kamayo sang pagtawbat. Na, idtong karidowan mayo kahanda ng Tohan. Agaw, yang kanami sorat wa pakapagkaat kamayo kondi yaga-atag kamayo ng kadyawan. ¹⁰ Kay yang karidowan na yatag ng Tohan sang manosiya makadaa kanilan sang pagtawbat aw pagbago ng pangatayan untak silan malowas. Agaw, di dait magbasul sinyan. Awgaid yang karidowan na kadodonya gaid makadaa kanilan sang kamatayun mag-onawa ng kasiksaan adto sang narka.

¹¹ Tanawa mayo daw ono yang bonga ng karidowan na yatag kamayo ng Tohan. Bali na kaiklas ng pagdawat mayo sang kanami pyaglaongan.

* **7:8** 7:8 Yang *sorat* na karim ipasabot ni Paulus idtong pyagalaong nan sang sura 2:3-4.

Bali na kallini mayo magpakita kanami na way labot mayo sidtong dosa na ya-inang ansan kamayo. Awgaid bali na kadaman mayo sidtong otaw na yakadosa[†] aw yamalluk kamo daw ono yang amaitabo sabap sinyan. Dakowa yang karim mayo na mapagkita kanak. Aw dakowa oman yang karim mayo na disiplinaun idtong yakadosa. Sang kariko ng ininang mayo pyakita mayo kanami na karim mayo mag-inang ng matorid. ¹² Na, yagasorat ako kamayo singaon dili gaid sabap sidtong otaw na yakadosa atawa sabap sang mga otaw na syakitan kondi karim ko gao na mapakita mayo sa adapan ng Tohan na yagapangagad kamo kanami. ¹³ Na, idto sagaw yang ininang mayo aw sabap sinyan yagakabagsug yang pangatayan nami. Aw dili gaid inyan kondi yallabi pa yang kasowat nami sang pagkita nami na dakowa oman yang kasowat ni Titos. Yamasowat yan kay magaan da yang ginawa nan sabap kamayo.

¹⁴ Singaong pagsogo ko kanan ansan kamayo, pyasibantog ta kamo adto kanan aw wa mayo ako apakamomowai. Kay magonawa ng aag bunna yang pyaglaongan nami kamayo, pyangimunnaan ni Titos na bunna oman yang pyagapasibantog nami makapantag kamayo. ¹⁵ Kada kadumduman ni Titos na dyawat mayo yan na dakowa yang addat mayo kanan aw yagapangagad kamo sang kariko ng pyaga-indo nan kamayo, kyadogangan pa yang

[†] 7:11 7:11 Yang makapantag sang otaw na yakadosa adto sa Korinto mabatya sang sura 2:5-11.

looy nan kamayo. ¹⁶ Aw yamasowat oman ako kay kyatigaman ko na kasarigan ta kamo.

8

Makapantag sang Pagsidoka

¹ Adon, mga kalomonan, karim nami ipatigam kamayo yang ininang ng mga jamaa adto sang probinsya ng Makidoniya sabap sang looy kani-lan ng Tohan. ² Maskin dakowa yang kasikotan na kya-agian nilan, labi yang kasowat nilan. Aw sabap sang kasowat nilan dakowa yang tabang nilan sang mga kalomonan abir pa bali na kamiskin nilan. ³ Makasaksi ako na yaga-atag silan taman ng amagaga nilan aw labaw pa sinyan. Way yagapugus kanilan kondi iklas yang pag-atag nilan. ⁴ Kay sikun sang tibok nilan na pangatayan yaga-angyo silan kanami na kong mapakay, amapil oman silan sang pagtabang sang mga otaw na sakop ng Tohan adto sa Yahodiya. ⁵ Wa kami pagadumdum na maynan yang inangun nilan, awgaid ona-ona, syarig nilan yang ginawa nilan adto sang Tagallang aw sonod kanami sobay sang kahanda ng Tohan. ⁶ Agaw, sabap ng si Titos yang yatabang kamayo singaon sang pagtipon ng sidoka mayo para sang mga taga Yahodiya, syogo nami yan na magbarik adto kamayo untak makatabang yan kamayo sang pagtapos nini na gawbuk. ⁷ Na, way kolang kamayo ng maskin ono na kadyawan. Mabagsug yang pagpangintoo mayo, matigam kamo mag-indo, aw dakowa yang katigam mayo. Iklas yang pagpangagad mayo sang Tagallang aw dakowa

yang looy mayo kanami. Agaw adon, karim nami na di oman kamo magakolang sining madyaw na gawbuk ng pagtabang sang mga kalomonan.

⁸ Na, wa ako pagasogo kamayo na pag-atag. Awgaid pyagalaong ko kamayo na iklas yang pagtabang ng kadaigan kay karim ko na asonodon mayo silan untak mapakita oman mayo na bunna yang looy mayo sang kalomonan mayo.

⁹ Kay kyatigaman mayo daw ono yang ininang ni Isa Almasi na kanatun Tagallang sabap sang looy nan kanatun. Maskin iyan kanan yang kariko ng kakawasaan, biniyaan nan inyan aw yagapakamiskin sabap kanatun kay yabaoy yan ng manosiya adi sang donya. Ininang nan yani untak sabap kanan atagan kita-kamo ng kakawasaan adto sa sorga.

¹⁰ Na, yani yang tambag ko kamayo. Madyaw kong padayonon mayo yang pagtipon ng sapi na pyagasogodan mayo sang yamagi na toig.* Kay kamo yang yaka-ona sang pag-atag aw kamo oman yang ona na yagadumdum ng pag-inang sinyan. ¹¹ Agaw, padayona da mayo yani na gawbuk ng pagtabang. Daw monono yang kasowat mayo singaon sang pag-atag, maynan oman gao yang kasowat mayo sang pagtapos sinyan. Aw pag-atag kamo taman ng amagaga mayo.

¹² Kay kong yang pagsidoka mayo iklas sang pangatayan mayo, atarimaun ng Tohan yang maskin ono na ika-atag mayo. Di kinaanglan na mag-atag kamo ng di mayo magaga.

* **8:10** 8:10 Makapantag sang *pagtipon ng sapi* tanawa sa Kitab Injil, 1 Korinto 16:1-2.

¹³ Na, di ko karim na kairapan kamo para gaid katabangan mayo yang kadaigan. Awgaid karim ko na magtinabangay kita-kamo untak way sino-sino na akolangan. ¹⁴ Kay adon na madyaw yang kabutang mayo, dait gaid na atabangan mayo yang mga kalomonan na aon panginaanglan. Kong kisuum sangallaw kamo da oman yang aon panginaanglan aw silan yang madyaw yang kabutang nilan, na, makatabang da silan kamayo. Sang mayninyan na pama-agi pantay-pantay yang pagtinabangay. ¹⁵ Mag-onawa yani sang yakasorat sang Kitab na yagalaong, “Yang otaw na yagatipon ng madaig, wa akasobrai.

Aw yang yagatipon ng tagbis, wa akakolangi.”†

Si Titos aw yang mga Inagad nan Syogo adto sa Korinto

¹⁶ Pyanginsokoran ko yang Tohan kay yatagan nan si Titos ng dakowa na kallini tomabang kamayo mag-onawa ng kallini nami. ¹⁷ Kay dili gaid na yasogot dayon yan sang angyo nami na komadto kamayo, kondi iklas oman yang pangatayan nan na makadto kay dakowa yang kallini nan tomabang kamayo. ¹⁸ Pa-agadun nami kang Titos yang sambok na lomom na byantog ng mga jamaa sang kariko ng mga banwa sabap sang paggawbuk nan para sang Madyaw na Gogodanun. ¹⁹ Yan oman yang pinili ng mga jamaa na amagad kanami sang pagdaa ng sidoka adto sang mga kalomonan sa Yahodiya. Yani na gawbuk inangun nami untak mapoji yang

† 8:15 8:15 Yani na ayatan yakasorat sa Kitab Tawrat, Pagpanaw 16:18.

Tagallang aw untak mapakita nami sang mga kalomonan na iklas yang kallini nami tomabang kanilan. ²⁰ Pa-agadun nami yani na lomom untak way ikasaway kanami sang pagdaa sini na dakowa na tabang. ²¹ Kay pyaningkamotan nami mag-inang daw ono yang matorid dili gaid sa adapan ng Tagallang, awgaid sa adapan oman ng mga otaw.

²² Na, aon sambok oman na lomom na apa-agadun nami kanilan ni Titos. Yani na lomom makapila da nami simai aw kyatigaman nami na masub yan maggawbuk. Aw adon labi da yang kallini nan na makadto kamayo sabap sang dakowa na pagsarig nan kamayo. ²³ Bain kang Titos, inagad ko yan sang paggawbuk para kamayo. Aw yang idtong dowangka otaw na mga lomom ta na amagad kanan, mga sinogo silan ng mga jamaa aw yang kinabowi nilan yaga-atag ng kabantog sang Almasi. ²⁴ Agaw, pagdatung nilan ansan kamayo, pakitaan mayo kanilan yang looy mayo untak pangimunnaan ng kariko ng mga jamaa na bunna yang looy mayo aw bunna oman yang pyagapasibantog nami makapantag kamayo.

9

Yang Pagtabang sang mga Kalomonan adto sa Yahodiya

¹ Na, di da kinaanglan na soratan ta kamo makapantag sang pagtabang sang mga otaw na sakop ng Tohan adto sa Yahodiya. ² Kay kyatigaman ko na dakowa yang kallini mayo

tomabang. Agaw pyasibantog ta kamo adto sang mga kalomonan sa Makidoniya aw pyagalaong ko silan na kamo ansan sa Akaya, andam da kamo tomabang sikun pa sidtong yamagi na toig. Na, pagdungug nilan sinyan, yamarim oman yang kadaigan nilan tomabang. ³ Awgaid adon, asogoon da ko silan ni Titos ansan kamayo untak makatabang silan kamayo sang pagtipon ng sidoka mayo kay di ko karim na kawaan ng kapantagan yang pyagapasibantog ko makapantag kamayo, aw untak andam yang sidoka mayo mag-onawa ng pyagalaong ko. ⁴ Kay kong aon amagad kanak na taga Makidoniya sang pagkadto ko kamayo aw makita nilan na wa pa atipona yang sidoka mayo, sang way dowadowa na akamomowaan da kami, awgaid labaw pa kamo kay pyasibantog ta kamo adto kanilan. ⁵ Agaw yagadumdum ako na kinaanglan ko paonaun yani na toongka lomon ansan kamayo sang pag-andam ng sidoka na pyasad mayo kay untak pagdatung ko ansan kamayo, yandam da yan. Kay kong maynan, mapakita mayo na iklas yang pag-atag mayo nini na sidoka aw wa kamo apugusa.

Atagan kita ng Kadyawan untak Makatabang kita sang Kadaigan

⁶ Na, dumduma mayo yani na pasombingay. Yang otaw na yagatanum, kong tagbis gaid yang bini na tyanum nan, tagbis oman yang amagani nan. Awgaid kong madaig yang bini, madaig oman yang amagani nan. ⁷ Agaw, yang kada isa kamayo dait mag-atag daw ono yang pyagabuut

mayo. Di dait mag-atag sikun sang mabugat na pangatayan atawa sabap ng yapugus gaid kamo. Kay kyallinian ng Tohan yang otaw na iklas yang pag-atag. ⁸ Aw yang Tohan maka-atag kamayo ng ridski na labaw pa sang kariko ng kinaanglan mayo untak way gaid kolang kamayo kondi aon pay sobra untak makatabang oman kamo sang kadaigan. ⁹ Mag-onawa yan sang yakasorat sang Kitab,

“Dakowa yang tabang nan sang mga miskinan.

Yang kadyaw ng ininang nan di akaringawan taman sa taman.”*

¹⁰ Yang Tohan yang yaga-atag ng bini adto sang mga magsasabod untak aon akanun nilan. Yan da oman yang maga-atag kamayo ng ridski untak aon oman ikatabang mayo sang kadaigan aw untak dakowa yang amagani mayo na bonga ng kadyawan na ininang mayo. ¹¹ Agaw, labi-labi yang ridski na i-atag kamayo ng Tohan untak makatabang oman kamo sang kadaigan sang maskin ono na pyagakinaanglan nilan. Aw pagdaa nami ng sidoka mayo adto sang mga kalomonan, madaig yang amanginsokor sang Tohan sabap sini na tabang mayo. ¹² Na, yani na pag-atag ng sidoka mayo dili gaid makatabang sang mga sakop ng Tohan sang pyagakinaanglan nilan, kondi sabap oman sinyan madaig yang mga otaw na amanginsokor sang Tohan. ¹³ Kay sabap sini na tabang mayo mapakita mayo kanilan na bunna yang pagpangagad mayo sang Madyaw na Gogodanun makapantag sang Al-

* **9:9** 9:9 Yani na ayatan yakasorat sa Kitab Jabor 112:9.

masi na idto yang pyangintowan mayo. Agaw, pojiun nilan yang Tohan aw dili gaid sabap ng yatabang kamo kanilan kondi sabap ng yatabang oman kamo sang kariko ng mga otaw. ¹⁴ Dogang pa sinyan, pagadowaan kamo nilan aw apakadakowaun kamo nilan sang pangatayan nilan kay kyatigaman nilan na yakatabang kamo kanilan sabap sang bali na looy kamayo ng Tohan. ¹⁵ Agaw, panginsokoran ta yang Tohan sabap sang dakowa na kadyawan na yatag nan kanatun!

10

Yang Pagdependa ni Paulus sang Gawbuk nan

¹ Na adon, aon ipaglaong ko kamayo. Kay aon kono mga otaw ansan kamayo na yagalaong na ako yani, si Paulus, talawan kong ansan ako kamayo, awgaid maisug kong mawat ako kamayo. Na adon, mag-onawa ng Almasi na maoyanun yaga-angyo ako kamayo ² na di mayo ako pugusun ng pagpakita ng kaisug ko sang pagdatung ko ansan kamayo. Kay wa ako akalluk magkaisug sidtong mga otaw na yagalaong na yang kanami kinabowi mag-onawa sang mga otaw sang donya. ³ Bunna na manosiya gaid kami, awgaid yang kanami pama-agi ng papaglaban sang mga yasopak sang kabunnaan dili ng pama-agi ng manosiya. ⁴ Kay sang papaglaban nami wa kami pagasarig sang dumduman aw katigam ng manosiya kondi yang katigam aw kabarakat na yatag kanami ng Tohan. Aw sabap sinyan amatalo nami yang maskin ono na dumduman

na sopak sang bunna na indowan makapantag sang Tohan. ⁵ Agaw, sabap sang kabarakat ng Tohan agubaun nami yang sayup na mga pyaglaongan ng mga otaw aw yang pagpa-ambog nilan na yagababag kanilan sang pagkilaa sang Tohan. Aw yang maskin ono na dumduman nilan na sayup parinun nami sang madyaw na dumduman untak magpangagad da silan sang Almasi. ⁶ Na, kong makita nami na tyarima aw pyangagadan da mayo yang pyaga-indo nami, na, andam kami na adisiplinaun yang sino-sino na wa apangagad sinyan.

⁷ Na, yang paghokom mayo sang otaw sabap sang pagkita mayo sa logwa, awgaid wa mayo akatigami daw ono yang iyan sang pangatayan nan. Kong aon otaw ansan kamayo na yagadumdum na yan sakop ng Almasi, dait nan dumdumun na kami oman mga sakop ng Almasi na mag-onawa kanan. ⁸ Maskin maynang sobra da yang kanak pagpasibantog sabap sang kapatot na yatag kanak ng Tagallang, wa ako akamomowa kay yani na kapatot wa ko agamita sang pagsapad kamayo awgaid sang pagpabagsug sang pagpangintoo mayo. ⁹ Di ko karim na magadumdum kamo na pyaga-alluk ta kamo pina-agi sang mga sorat ko kamayo. ¹⁰ Kay yang kadaigan ansan kamayo yagalaong, “Sang sorat nan, maisug si Paulus aw mabugat yang pyaglaongan nan. Awgaid kong yaga-atobang yan kanatun, maynang way kapatot nan aw di matigam maglaong-laong.” ¹¹ Yang mga otaw na yagalaong ng mayninyan, dait nilan katigaman na daw ono yang syorat ko adon na mawat ako

kamayo, maynan oman yang inangun ko kong ansan da ako kamayo.

¹² Na, di gaid kami maglaong na parias atawa mag-onawa kami sidtong mga otaw na bali na pagbantog sang sarili nilan. Kasanguan yang ininang nilan kay silan yang ya-inang ng sokatan sang maskin ono na ininang nilan! ¹³ Awgaid kami, di nami karim na kasobraan yang pagpasibantog nami. Kay yan gaid yang pyasibantog nami yang kapatot aw gawbuk na syarig ng Tohan kanami aw kabain sinyan yang kanami gawbuk ansan kamayo. ¹⁴ Kong wa kami pakakadto kamayo singaon, mapakay silan maglaong na sobra da yang pagpasibantog nami. Awgaid sang kabunnaan, kami yang ona na yakadto kamayo untak magpayapat ng Madyaw na Gogodanun makapantag sang Almasi. ¹⁵ Agaw dili ng sobra yang kanami pagpasibantog kay wa kami paga-akun atawa pagapa-ambog sang gawbuk ng kadaigan na wa nami inanga. Awgaid yang karim nami na magakabagsug pa yang pagpangintoo mayo aw magakadakowa pa yang kanami gawbuk ansan kamayo. ¹⁶ Kay kong maynan, makakadto da kami sang kadaigan pa na mga banwa na mawat pa kamayo untak magpayapat ng Madyaw na Gogodanun. Kay di nami karim akunun atawa ipa-ambog yang gawbuk na ininang ng kadaigan. ¹⁷ Kay aon yakasorat sang Kitab na yagalaong, “Sino-sino yang mallini magpasibantog, yan gaid yang dait nan ipasibantog yang ininang ng Tohan.”* ¹⁸ Kay

* **10:17** 10:17 Yani yang yakasorat sa Kitab Tawrat, Nabi Irimiyas 9:24.

yang otaw na atarimaun ng Tohan dili idtong otaw na yagabantog sang ginawa nan kondi idtong yagapakasowat kanan.

11

Si Paulus aw yang mga Sahabat na dili ng Bunna

¹ Adon, pangayoon ko kamayo na di kamo magkataka sang pagpa-ambog ko maskin may-nang kasanguan inyan. Tabiya, pagsabari da gaid mayo ako. ² Dakowa kamo sang pangatayan ko, agaw yagasilos ako kamayo mag-onawa ng Tohan na yagasilos sang kanan mga otaw. Kay kamo mag-onawa sang daaga na sotti na pyasad ko na ipakawin sang sangka otaw gaid na usug na way lain kondi yang Almasi. ³ Awgaid yamarido ako kay basin makasoway kamo sang pagpangagad mayo sang Almasi aw di da ng iklas yang pangatayan mayo adto kanan. Kay basin ama-ilad kamo na mag-onawa ni Sitti Awa singaon na ilimbongan ng od na matigam mamakak.* ⁴ Yang idto yang kyallukan ko kay madari kamo mangintoo sang maskin sino na yaka-aon kamayo aw yaga-into kamayo ng makapantag kang Isa na tuna sang pyaga-into nami. Aw tyarima oman mayo yang pyaga-into nilan makapantag sang Nyawa ng Tohan aw maskin pa yang madyaw kono na gogodanun na tuna sang yadawat mayo sikun kanami. ⁵ Na, sang kanak dumduman di ako

* **11:3** 11:3 Yang makapantag sang *paglimbong ng od* kang Sitti Awa mabatya sa Kitab Tawrat, Tagna Donya 3:1-5 aw 13.

akabintaan ng katigam sidtong mga otaw na yagapa-ambog na silan kono yang matigamay na mga sahabat. ⁶ Basin bunna na di ako matigam maglaong-laong, awgaid maum yang katigam ko makapantag sang Tohan. Aw kyatigaman mayo idto kay makapila ko idto pakitaan kamayo sang kariko ng pyaga-indo ko kamayo.

⁷ Sang pagpayapat ko kamayo ng Madyaw na Gogodanun na yagasikun sang Tohan, wa ako pagapabayad kamayo. Yagapababa ako ng ginawa ko para sang kamayo kadyawan. Na, sayup ba idtong ininang ko? ⁸ Sarta yagagawbuk ako ansan kamayo tyabangan ako ng kadaigan na mga jamaa sang mga panginaanglan ko. Maynang yamangawat ako kanilan untak makatabang ako kamayo. ⁹ Aw sidto na mga wakto na kyolongan ako ng mga panginaanglan ko, wa ako apangayo ng tabang sang abir sino kamayo kay yang mga kalomonan ta na yagasikun sa Makidoniya yagatatag kanak ng pyagakinaanglan ko.[†] Na, sikun pa sang pukas pyaningkamotan ko na di ako magdistorbo kamayo aw maskin sang madatung pa na mga allaw di oman ako amangayo ng tabang kamayo. ¹⁰ Agaw, di gaid amawaa yani na pagpasibantog ko. Kay way sino-sino sang tibok probinsya ng Akaya na makapaglaong na yagapangayo ako kamayo ng tabang. Bunna yani na pyaglaongan ko kay ini kanak yang Almasi. ¹¹ Adon, nanga wa ako apangayo kamayo? Sabap ng way looy ko kamayo? Yang Tohan yang yamatigam na dakowa yang looy ko kamayo!

[†] **11:9** 11:9 Tanawa sa Kitab Injil, Pilipi 4:14-15.

¹² Awgaid padayonon pa ko yang ininang ko na di ako magpabayad sang pagpayapat ko untak yang idtong mga otaw na sahabat konohay di makapa-ambog atawa makapaglaong na mag-onawa kanami yang kanilan gawbuk kay sang kabunnaan, yagapabayad silan. ¹³ Dili silan ng bunna na mga sahabat. Mga limbongon silan na yagapakita-kita gaid na silan mga sahabat ng Almasi. ¹⁴ Na, ayaw kamo pagkatingaa kay maskin yang Saytan yagapakita-kita na yan sambok na malaikat na iyan sa kapawa. ¹⁵ Agaw, di oman kita magkatingaa kong yang mga otaw na sakop ng Saytan matigam magpakita-kita na mga sogowanun silan ng Tohan. Awgaid madatung yang allaw na asiksaun silan sabap sang ininang nilan.

Yang mga Kasikotan na Pyagasabaran ni Paulus

¹⁶ Na, barikun ko yang pyaglaongan ko na ayaw kamo pagdumdum na sangu ako. Awgaid kong maynan yang dumduman mayo kanak, na, pagsabari da mayo ako aw paningugi mayo yang tagbis na pagpa-ambog ko. ¹⁷ Yani na pagpa-ambog ko dili ng karim ng Tagallang, awgaid yagalaong ako adon na mag-onawa ng sangu. ¹⁸ Awgaid sabap ng madaig ansan kamayo yang yagapa-ambog sang ya-inang nilan adi sang donya, na, ako da oman yang magapa-ambog. ¹⁹ Kay maskin sagaw mga matigamay kamo, yamasowat kamo maningug sang mga sangu! ²⁰ Sang kabunnaan, yasogot kamo na ma-inang kamo ng mga allang nilan, akamangun

yang mga kabutangan mayo, alimbongan kamo nilan, atamayun kamo aw apakamomowaan. ²¹ Na, yamomowa da ako maglaong na talawan kami kay wa nami ka-inang yang ya-inang nilan kamayo.

Na, maskin ono yang pyangambog nilan, yan da oman yang ikapangambog ko. Awgaid timani mayo na yagalaong ako na mag-onawa ng sangu. ²² Yagapa-ambog silan na bunna silan na Hibrani. Na, Hibrani oman ako. Yagalaong oman silan na mga topo silan ni Israil aw topo ni Nabi Ibrahim. Ako oman, topo ni Israil aw topo oman ni Nabi Ibrahim. ²³ Yagalaong silan na mga sogowanun kono silan ng Almasi. Na, labi da ako. Adon, mag-onawa ng sangu da oman yani na pagpa-ambog ko. Awgaid makapaglaong ako na labi da ako na sogowanun ng Almasi kay labaw pa kanilan yang paggawbuk ko para kanan. Makapila da ako kapiriso na labaw pa kanilan, labaw pa kanilan yang pagbadas kanak aw sang makapila da na wakto masaid ako sang kamatayun. ²⁴ Makalima ako kabadasi ng kapag-onawa ko na Yahodi ng tag-39 ka badas. ²⁵ Makatoo ako palowa ng mga taga Roma aw maka-isa ako bonowa ng bato untak ako patayun. Makatoo malonod yang bangka na pyagasakayan ko aw maka-isa sinyan yagalotawlotaw ako adto sa laod ng sangallaw aw sanggabi. ²⁶ Sang pagpanaw-panaw ko madaig yang kasikotan na kya-agian ko. Kyasikotan ako sabap sang pagtaripag sang mga tobig aw sabap oman sang mga tolisan. Pyasikotan ako ng mga Yahodi aw dili ng Yahodi. Yamagi ako ng kasikotan

adto sang mga syodad aw adto oman sang mga baryo. Aw adto oman sang dagat, makallukay yang kya-agian ko. Aw pyasikotan oman ako ng mga otaw na yagapakita-kita gaid na mga lomom silan sang pagpangintoo. ²⁷ Aon wakto na sobra yang gawbuk ko aw way abay katoog ko. Pyagasabaran ko yang kagutum aw kaangga. Makapila ako kolangi ng pagkan, dagom aw kasi-longan. ²⁸ Na, dili ng idto gaid yang kasikotan ko kondi kada allaw yamarido oman yang ginawa ko sabap sang kabutang ng kariko ng mga jamaa. ²⁹ Kong aon kyatigaman ko na lomom na dili ng mabagsug yang pagpangintoo, kyabugatan yang ginawa ko sabap kanan. Aw kong aon lomom na yamadaa sang pagpakadosa, grabi yang kasakit ng ginawa ko.

³⁰ Na, kong pugusun ako pagbantog ng ginawa ko, yani gaid yang ipasibantog ko yang mga kasikotan na kya-agian ko na idto yang yagapakita na way kagaga ko kong ako gaid.

³¹ Yang Tohan na Ama ni Tagallang Isa, na yan yang dait pojiun taman sa taman yamatigam na bunna yang pyagalaong ko. ³² Singaong adto ako sang syodad ng Damaskos, pyabantayan ng gobirnadador na sakop ni Soltan Aritas yang mga powertaan ng syodad untak ako dakupun.

³³ Awgaid tyabangan ako ng mga kaupudanan ko. Byutang nilan ako sang bokag aw tyonton nilan ako adto sa loyo ng mataas na padir, agaw yakalayas ako.

Makapantag sang Pyakita ng Tohan kang Paulus

¹ Na, maynang yapugus ako mayo pagpadayon sini na pagpasibantog ko. Aw maskin yani way siyat, ipaglaong da ko kamayo yang makapantag sang mga pyakita aw pyatigam kanak ni Tagalang Isa. ² Aon yakilaa ko na sambok na otaw na yagapangintoo kang Isa Almasi.* Singaon, mga 14 ka toig da yang yalabay, dyaa yan adto sa sorga.† Wa ako akatigam daw yakadto sagaw yan atawa pyakita gaid inyan kanan. Yang Tohan da gaid yang yamatigam. ³ Na, barikun ko yang pyagalaong ko. Kyatigaman ko na dyaa yan na otaw adto sa sorga. Wa ko gaid akatigami daw yadaa yang badan nan atawa pyakita gaid inyan kanan. Yang Tohan da gaid yang yamatigam.

⁴ Adon, sarta adto yan sa sorga aon yadungug nan na mga butang na di ikapaglaong ng pyaglaongan ng manosiya. Aw maskin pa kong mapakay, di atogotan ng Tohan yang paglaong ninyan. ⁵ Na, bain kanak mapakay na ipasibantog ko idtong otaw sabap sang kya-agian nan. Awgaid di ako magpasibantog ng ginawa ko yatabiya idtong mga butang na yagapakita na way kagaga ko sang sarili ko. ⁶ Awgaid

* **12:2** 12:2 Yang *otaw* na pyagalaong ni Paulus way lain kondi yan mismo. Awgaid maynini yang pyaglaongan nan kay di nan karim magpataas ng ginawa nan. Tanawa oman sang ayatan 7. † **12:2** 12:2 Yagapangintoo yang mga Yahodi na aon toongka pangkatan ng *sorga*. Yang pirmiro mag-onawa ng pangawangkawangan, yang ikadowa yang langit na kyabutangan ng suga, bowan aw mga bitoon. Aw yang ikatoo, idto yang sorga na pyaga-uyaan ng Tohan.

maskin pa bantogon ko yang ginawa ko, dili ako ng sangu kay sang kabunnaan, madaig yang ikapasibantog ko. Awgaid di ko yani inangun kay di ko karim na bantogon ako ng mga otaw na labaw pa sang dait kanak. Kay karim ko na bantogon nilan ako sabap sang mga ininang ko na kinita nilan atawa sabap sang pyaglaongan ko na dyungug nilan.

⁷ Na adon, untak di ako ma-inang ng ambogon sabap sang mga katingaan na pyakita kanak ng Tohan, yatagan ako ng sakit.‡ Aw tyogotan ng Tohan yang Saytan magpasikot kanak sabap sini na sakit untak di ako magpataas ng ginawa ko. ⁸ Makatoo ako magpangayo-ngayo adto sang Tagallang na kamangun gao kanak yani na sakit. ⁹ Awgaid yani yang tobag nan kanak, laong nan, “Yang kanak tabang tama da sang kariko ng pyagakinaanglan mo. Kay ansan da mo akitaun yang kabarakat ko kong waa day kagaga mo sang sarili mo.” Agaw, yamasowat ako magpasibantog na way kagaga ko untak makita adi kanak yang kabarakat ng Almasi. ¹⁰ Agaw, sabap sang Almasi yamasowat ako maskin waa day kagaga ko, kong apakamomowaan ako, kong iyan ako sang kasikotan atawa apa-irapan ako. Yamasowat ako kay kong waa day kagaga ko, pabagsugun ako ng Almasi.

Yamarido si Paulus sabap sang mga taga Korinto

‡ 12:7 12:7 Dili ng klaro daw ono yang sakit atawa problima ni Paulus. Yakasorat sang Kitab na pya-irapan yan na maynang aon soksok sang badan nan.

¹¹ Yamatigam ako na yasing ako ng sangu sabap sini na kanak pagpasibantog, awgaid yapugus mayo ako pag-inang sinyan. Dait gao na dyapigan mayo ako aw byantog mayo ako adto sidtong mga otaw na yagalaong na silan kono yang matigamay na mga sahabat. Kay maskin maynang way kanak siyat, di oman ako nilan kabintaan. ¹² Singaong ansan pa ako kamayo, pyagasabaran ko yang mga kasikotan na yadatung kanak aw madaig yang ininang ko na mga katingaan aw mga tanda na yagapakita ng kabarakat ng Tohan. Aw yang idto yang tanda na ako bunna na sahabat. ¹³ Yang maskin ono na ininang ko adto sang kadaigan na mga jamaa ininang ko oman ansan kamayo. Yani gaid yang pyagabidaan na wa ako apangayo ng tabang kamayo. Kong yang idto yang saa ko kamayo, tabiya, ampona mayo ako.

¹⁴ Na adon, andam da ako magbarik ansan kamayo aw yani yang ikatoo na pagbisita ko kamayo. Awgaid di oman ako amangayo kamayo ng ipanggasto ko kay dili ng kakawasaan mayo yang kyallinian ko, awgaid karim ko na dakowa ako sang pangatayan mayo kay magonawa kamo ng mga anak ko. Kay dili sagaw ng mga anak yang magabowi sang mga taganak nilan, awgaid yang mga taganak magabowi sang kanilan mga anak. ¹⁵ Agaw, iklas sang pangatayan ko mag-atag kamayo ng kariko ng ini kanak aw maskin pa yang ginawa ko untak ta kamo katabangan. Awgaid nanga kono, maskin mallabi yang looy ko kamayo, tagbi gaid yang looy mayo kanak?

¹⁶ Kamo mismo yang yamatigam na wa ako apangayo ng tabang kamayo. Awgaid basin aon mga otaw ansan kamayo na yagalaong na limbongon ako aw yama-ilad ta kamo. ¹⁷ Na, monono yang paglimbong ko kamayo? Pina-agi ba sang mga otaw na syogo ko ansan kamayo? ¹⁸ Syogo ko si Titos ansan kamayo aw aon sambok oman na lomona na pya-agad ko kanan. Adon, osipun ta kamo daw si Titos ba yang yagalimbong kamayo? Di kamo makapaglaong sinyan kay kyatigaman mayo na si Titos aw ako, sambok da yang pangatayan nami aw mag-onawa oman yang batasan nami.

¹⁹ Na, basin yagadumdum kamo na yang kariko ng syorat nami para gaid sang pagpatigam kamayo na way sayup nami. Awgaid dili yani ng bunna! Mga kalomonan ko, kami na yagapangagad sang Almasi, makapaglaong kami sa adapan ng Tohan na sang kariko ng pyaga-into nami kamayo way lain na katoyowan nami kondi yang pagpabagsug sang pagpang-into mayo. ²⁰ Na, yamarido ako kay basin pagdatung ko ansan kamayo, adatungan ta kamo na yang batasan mayo di ko kallinian. Aw kong maynan, yang inangun ko kamayo di oman mayo kallinian. Yamalluk ako kay basin aon mga otaw ansan kamayo na yanaglalis, yagasilos, yadaman sang kaupudanan, karim magpalabaw sang kadaigan, yagalaong ng maat makapantag sang kapag-onawa, yaga-inang-inang gaid ng istorya, yagapa-ambog atawa yagasamok sang kaupudanan. ²¹ Yamalluk ako kay basin pagdatung ko ansan kamayo, mamomowa da ako

sa adapan ng Tohan sabap kamayo. Basin dakowa da yang karido ko kong makita ko na madaig ansan kamayo yang yakadosa singaon na wa pa akaparin kay wa pa silan pagatawbat sang masiyat na mga inang nilan mag-onawa ng pagjina aw yang pagtoman ng maat na napso nilan.

13

Yang Kataposan na Pag-into ni Paulus

¹ Na, ikatoo da yani na pagbisita ko kamayo. Adon, sobay sang yakasorat sa Kitab kong aon otaw na magasombong sang dosa ng kaupudanan nan, “Kinaanglan na pangimunnaan idtong pyagalaong nan ng dow a atawa toongka otaw na mga saksi.”* ² Singaong ikadowa na pagbisita ko kamayo pyagalaong da ko idtong mga yakadosa, aw adon sarta mawat pa ako pagalaongon ko oman silan kipat yang kadaigan mayo na pagbarik da ko ansan kamayo, sino-sino yang yaga-inang ng maat di makalikay sang pagdisiplina ko kanan. ³ Na, maynan yang inangun ko untak mayo katigaman na yang pyaglaongan ko yagasikun sang Almasi. Aw dili ng mainay yang pagdaa kamayo ng Almasi kondi ipakita nan yang kanan kabarakat ansan kamayo. ⁴ Kay maskin bunna na sang pagpalansang ng Almasi adto sa kros maynang way kapatot nan, awgaid adon bowi yan sabap sang kabarakat ng Tohan. Mag-onawa oman sinyan kami na yagakasambok sang Almasi, maynang

* **13:1** 13:1 Yani yang yakasorat sa Kitab Tawrat, Pangagama 19:15.

way kapatot nami awgaid yatagan oman kami ng kabarakat ng Tohan untak makatabang kami kamayo.

⁵ Adon, dumduma mayo ng madyaw aw osipa mayo yang ginawa mayo daw iklas ba yang pagpangintoo mayo sang Almasi. Kyatigaman ba mayo na si Isa Almasi yaga-uya sang pangatayan mayo? Kong wa yan ansan kamayo, yagapasabot na dili ng bunna yang pagpangintoo mayo. ⁶ Awgaid bain kanami yasarig ako na makita gao mayo na kami bunna na mga sahabat ng Almasi. ⁷ Adon yagapangayo-ngayo kami sang Tohan na di kamo maka-inang ng maat. Awgaid wa kami apangayo sinyan untak makita ng kadaigan na yagapangagad kamo sang pyaga-into nami kondi untak maka-inang kamo ng madyaw maskin di nami ipakita kamayo yang kanami kapatot. ⁸ Kay di kami maka-inang ng maskin ono na sopak sang kabunnaan kondi yang abay nami inangun na apa-indugun nami yang kabunnaan. ⁹ Na, yamasowat kami maskin aon mga otaw na yagadumdum na way kapatot nami, basta gaid mabagsug yang pagpangintoo mayo sang Almasi. Aw yagapangayo-ngayo kami sang Tohan na mallabi pa yang kadyaw ng batasan mayo sampay na waa day ikasaway kamayo. ¹⁰ Idto sagaw, yagasorat ako kamayo nini sarta wa pa ako ansan kamayo kay untak pagdatung ko, di da ko kinaanglan magpakita ng kadaman ko sabap sang kapatot na yatag kanak. Kay yang kapatot na yatag kanak ng Tagallang para gao sang pagpabagsug sang kamayo pagpangintoo aw dili sang pagsapad kamayo.

Yang Kataposan na Pagsalam

¹¹ Na, ansini gaid taman yang sorat ko kamayo. Sang orian, mga kalomonan ko, paningkamoti mayo na amaparin yang batasan mayo aw pangagadi mayo yang pyaga-indo ko kamayo. Papagsamboka mayo yang dumduman mayo aw sigorowa mayo na madyaw yang relasyon mayo. Kong maynan yang inangun mayo, maga-upud kamayo yang Tohan na yan yang pyagasikunan ng looy aw kalinaw.

¹² Pagsinalamay kamo silbi tanda na maglomon kamo sang pagpangintoo. ¹³ Yang kariko ng mga otaw na sakop ng Tohan adi yagasalam kamayo.

¹⁴ Na adon, kaoyan pa gao kamo ni Isa Almasi na kanatun Tagallang, aw magpabilin pa gao ansan kamayo yang looy ng Tohan aw magkasambok gao yang pangatayan mayo sabap sang Nyawa ng Tohan na iyan kamayo.

Wassalam

Kitab Injil
Kalagan: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kalagan)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Apr 2023 from source files dated 29 Jan 2022

4b81649b-2884-5153-a78b-ab97b72d4598